

Aclariment definitiu del vocable d'origen japonès **Micaco**

FRANCESC VERDURA CAMPENY

Ja fa més d'una trentena d'anys quan, treballant amb un company, que era de Calella, li va estranyar que els canetencs uséssim el mot Micaco en lloc de nespra, com habitualment s'anomena el fruit fora de la nostra població.

Lavors vaig fer-me el ferm propòsit de mirar d'indagar sobre el cas, ja que pensava que es tractava d'un localisme nostre.

Al cap d'uns anys, vaig escoltar per casualitat a Ràdio Badalona un programa en què hi participava el cronista oficial d'aquella població i en la seva intervenció va sortir-hi el mot «micaco» i va dir que era així com s'anomenava a Badalona la nespra. El fet em va demostrar que no era sols a Canet on l'empràvem i vaig començar a investigar sobre el tema.

En anys més propers, ja amb l'ajuda del diccionari de Pompeu Fabra, vaig tenir l'evidència que anava pel bon camí.

Després d'un temps, a l'esplai de Canet, on exercia de secretari de la Junta Directiva, van ingressar a la societat un matrimoni japonès: els senyors Akihiro Moteki i la seva esposa Chizuko. Cap dels dos parlava català ni castellà i s'entien en un penós anglès amb un dels socis de l'esplai, el senyor José Saez Tamayo. Aprofitant aquesta avinentesa, vaig explicar al senyor Saez el fet del mot que buscava aclarir i ell, amb les degudes dificultats, els ho va preguntar i em va comentar la seva resposta.

Per por de no ser ben exacte amb les conclusions, vaig elaborar una fitxa amb el que jo sabia més el que ells havien explicat. El senyor Saez els la va llegir i quan me la va tornar la seva resposta va ser: «Perfecto». Veus ací el contingut d'aquesta fitxa:

MICACO El diccionari General de la Llengua Catalana de Pompeu Fabra diu «micaco» = Fruit del nesprers del Japó.

Les nespres (en castellà nísperos) són uns fruits d'origen asiàtic i possiblement van venir al nostre país a través del comerç procedent de les illes Filipines.

Aquests fruits eren petits i d'escassa qualitat, ja que una vegada extreta la pell i separada la llavor, gairebé no quedava polpa per a menjar.

No obstant, van arribar-ne uns de mida superior que procedien directament del Japó i que a les poblacions de Canet de Mar i Badalona els van anomenar micacos, cosa que ens va diferenciar de la resta de poblacions, que els anomenaven nespres.

Recents indagacions han confirmat que la seva procedència és d'una regió japonesa ubicada prop de la ciutat de Nagasaki i que des de fa segles és habitada per persones que segueixen el cristianisme, cosa que fa que visquin un xic recloses i al marge dels altres japonesos de l'entorn.

Possiblement es tracta de descendents dels nadius convertits al cristianisme per Sant Francesc Xavier al segle XVI, quan va anar a predicar l'evangeli al Japó procedent de Goa, un enclavament de l'Índia, que llavors pertanyia a Portugal.

El mot micaco és de procedència japonesa i encara que no sé què vol dir, (podria ser un cognom?). Aquesta fruita els japonesos l'anomenen BIWA i en els signes del seu alfabet s'escriu així:

De sobte, el dia 1 de febrer de 2003 va aparèixer a la secció de Cartes al Director del diari «LA VANGUARDIA», un escrit titulat «Fabra y los vocablos», d'un senyor anomenat Joan Soler Amigó.

El transcrivim a continuació:
Fabra y los vocablos

El 27/1/2000 lei un artículo dedicado a la labor del doctor Joan Veny en el campo de la lengua catalana. En él se refiere a la explicación de palabras poco comunes. Me permito disentir o matizar la que, según el artículo, el doctor Veny aventura sobre el

termino «micaco»: *Nílspero del Japón implantado en Cataluña*. Me parece del todo insuficiente, pues esta denominación de micaco, en lugar de nílspero, es propia tan sólo de Badalona.

Entonces, ¿cómo un localismo de ámbito tan reducido consiguió introducirse en el «Diccionario general de la lengua catalana»?

Pués, porque Pompeu Fabra vivía en Badalona cuando elaboró el diccionario y cedió ante la insistencia de unos jóvenes badalonenses con los que Fabra solía jugar a tenis, entre ellos mi padre.

Yo diría que el nombre «micaco» nos llegó de Cuba, donde existe un árbol con tal nombre, de frutos parecidos y tamaño algo menor. La transmisión debió darse a través de los indios badalonenses. Y así es como del Diccionario Fabra, «micaco» y «micaquer» —el árbol— pasaron a la Gran Enciclopedia catalana y a posteriores diccionarios.

Fabra era muy receptivo.

JOAN SOLER AMIGÓ

Després de llegir aquest escrit, vaig afanyar-me a escriure una carta a l'esmentat senyor, adjuntant-li una còpia de la meua fitxa, ja que en la mateixa hi havia alguns detalls que ell no citava.

La meua carta deia així:

Canet de Mar 6 de febrer de 2003
Senyor Joan Soler Amigó.

Apreciat senyor. Havent llegit la seva carta del dia 1 de febrer del 2003, publicada al diari «LA VANGUARDIA», en nom meu i dels meus companys del Centre d'Estudis Canetencs, ens permetem dirigir-li aquestes lletres per tal de poder ajudar a puntualitzar i refermar les seves opinions sobre el tema que tracta. Li adjuntem un petit escrit sobre el que nosaltres sabem des de fa uns quants anys sobre el mot MICACO, ja que aquí a Canet de Mar, a l'igual que a Badalona, també anomenem així a aquest fruit. Recentment també hem constatat que també l'anomenen

així a Vilassar de Mar.

Possiblement hi hagi alguna altra població de la nostra costa catalana que hagi adoptat aquest mot; nosaltres sols sabem que les més properes a Canet no el parlen. Els nostres estudis, majorment, vam fer-los amb japonesos nadius que actualment viuen a Canet i amb els seus informes vam poder fer la fitxa que adjuntem.

També ens van escriure en japonès el nom de l'esmentat fruit tal com l'anomenen al Japó.

Si vostè des de Badalona aconseguís alguna nova dada, que ampliés el que tenim, agrairíem que ens la comunicés, i si nosaltres en trobéssim pel nostre compte també els hi comunicariem, i potser d'aquesta manera podríem deixar enrera aquest complex que tenim quan usem el mot MICACO fora de les nostres poblacions.

La meua adreça és la següent

Francesc Verdura Campeny
Carrer Sant Josep n 19
Canet de Mar 08360 Telèfon.
937940158

El saludo molt atentament i quedo a la seva disposició per tot quan pugui necessitar.

Mentrestant, el mateix dia 6 de febrer de 2003, altre cop a «LA VANGUARDIA», va aparèixer una nova carta sobre el nostre afer. El doctor Veny contestava al senyor Soler Amigó.

La reproduïm seguidament:

Sobre el «micaco»

He leído una carta de Juan Soler Amigó, a propósito del término «micaco» (1/1/2003), al que aludí en una entrevista de Rosa María Piñol (27/1/2003), a raíz de diversas publicaciones mías, entre ellas «Llengua i entorn natural». Soler se permite «disentir o matizar» sobre dicho vocablo cuando en realidad no se terciaba ni una cosa ni una otra puesto que sólo citava, sin más, el nombre de dicho fruto estudiado en mi libro. En él encontrará y de modo resumido en mi artículo de «La Vanguardia» del 17/12/1999, si quiere satisfacer su curiosidad

lingüística, expuestas, ampliadas y, en su caso, rectificadas sus afirmaciones. Es decir, que «micaco» no es exclusivo de Badalona, sino que se oye también en Tiana, Mongat, Canet, Vilassar, Premià de mar, con variantes como, nicaco, maricaco, malicaco. Segundo, que Pompeu Fabra, conecedor de dicho nombre (y del árbol «micaquer») por su residencia en Badalona, lo introdujo en el diccionario probablemente para evitar el castellanismo «nisp(e)ro». Tercero, que el origen de la palabra podría ser japonés (según Ko Tazawa, en esta lengua se llama «biwa», pero podría derivar de «mikkaku» «nílspero de tres semillas»); pero lo más probable es que sea una adaptación de icaco que en los países americanos designa otro fruto y que los indios de retorno al Maresme habrían aplicado, por afinidad de especies, al nílspero. De su carta retengo —y cabe agradecer su aportación— el testimonio de su padre jugando a tenis con Fabra y la influencia que aquél pudo tener, junto con otros jóvenes, en el conocimiento de un vocablo tan original.

JOAN VENY Barcelona.

Veient que anaven sortint més teories, al Centre d'Estudis Canetencs ens vam ajuntar en equip per indagar tot quant el senyor Veny cita com la tercera via, la del mot «icaco», i efectivament, en el Diccionario Enciclopédico Hispano Americano, volum H — 12 U — Tom XI pàgina 687, vam trobar el que cercàvem, que diu així: ICACO M. Género de ciruelo pequeño, en forma de zarza, que se cria en las Antillas. Su fruto es del tamaño de una ciruela damascena y muy dulce. Icaco. Bot. Nombre vulgar de la especie **Crysobalanus Icaco**, correspondiente al genero crisobalano (**Crysobalanus**), tribu Crisobaláneas, Familia rosáceas, orden dialapétalas súperováricas, clase dicotiledóneas. Los caracteres del Icaco son: flores dispuestas en racimos axilares dicotómicos, con corola en algunas especies zgomorfa, en

tomentoso. Japonica, alude a su procedencia oriental, ya que es muy cultivado en Japón desde tiempos immemoriales.

Descripción:

Arbolito siempre verde de 4-6 m. de altura con la copa redondeada, densa, y la corteza gris, fisurada. Hojas alternas, de 15-25 cm. De longitud, oblongo-elípticas, coriáceas, cortamente pecioladas. El margen es dentado y son pubescentes cuando jóvenes. El ápice es acuminado y la nerviación prominente. Flores blancas, fragantes, de unos 1,7 cm. de diámetro, dispuestas en panículas terminales pobuscentes. Tienen 5 pétalos y el cáliz y los pedunculos tomentosos. El cáliz persiste en el fruto. Florece en Diciembre- Enero. Fruto comestible de color amarillo, globoso, de 3-5 cm. de longitud, con dos-4 semillas de color marrón. Pulpa algo ácida, amarilla, de olor agradable. Madura en Mayo-Junio.

Datos de cultivo.

Se multiplica por semillas y las variedades por injerto de escudete. Especie poco exigente y resistente al frío y a la sequedad, así como a diferentes tipos de suelos. Para obtener producción comercial de frutos son necesarios los abonados y las podas. Se utiliza como árbol frutal-ornamental y constituye un buen árbol de alineación

Parques donde está presente:
Jardín botánico

Analitzant les dues descripcions, es nota que el nostre micaco, comparat amb la primera nota transcrita, no hi té cap semblança, excepte el nom, i deixa clar la seva procedència japonesa. La similitud dels noms ha fet que tots plegats caiguéssim en el parany de donar per bona la línia sud-americana. A més, aprofitant un viatge a Cuba del nostre company Carles Sàiz, ens ha confirmat que l'icaco es tracta d'un matoll amb una variant de prunes petites. Mentrestant vaig rebre una carta del senyor Joan Soler Amigó, que

Icaco

otras nula por aborto, con estambres polierizados, con un solo carpelo ginobásico conteniendo dos ovulos ascendentes, de rafe externo. El frupo es drupa. Tiene esta planta, que es arbustiva, hojas casi redondas, las cuales, así como las raíces, son astrigentes. El fruto, conocido con los nombres de ciruela de los Andes y ciruela de América, y las semillas son comestibles, estas se emplean al interior en emulsiones, y los frutos se suelen poner en conserva.

També, cercant per Internet, ens va sortir una fitxa que deia el següent:

Ayuntamiento de Granada
Medio Ambiente: Guía de Parques y Árboles

Nombre común: **Níspero del Japón**

Nombre Científico: **Eriobotrya japónica**

Número 94 Sinónimos Photinia japónica Thunb.

Familia ROSACEAE Orden ROSALES

Subclase ROSIDAE Clase MAGNOKIATAE

Ubicación Jardín botánico

Lugar de origen China

Etimología = *Eriobotrya*, del griego, significa racimolano, aludiendo a el racimo de frutos

molt amablement contestava a la meva. Diu així:

Badalona 13 de Febrer de 2003
Benvolgut Francesc Verdura Campeny

M'ha fet il·lusió de rebre carta vostra arran de les cartes al director de «La Vanguardia» sobre el nostre estimat micaco.

Entre la resposta que vaig rebre de l'especialista Joan Veny i la vostra carta, ara sé molt més sobre la curiosa denominació de micaco, i voldria compartir-ho.

Aquest carteig que —no sé si el vau llegir— d'un article aparegut a «La Vanguardia» sobre el doctor Veny, en el qual comentava que aquest s'havia especialitzat a trobar l'origen o procedència de termes catalans poc usats. I, d'entre d'altres, es referia a «micaco», dient tan sols que és el fruit d'un nesprer del Japó implantat a Catalunya. Això és el que diu el Diccionari Fabra.

El doctor Veny no explicava tampoc perquè el seu ús és tan restringit geogràficament. Jo sabia —preguntant a la gent— que era utilitzat a Badalona, a Tiana i Mongat, i fins al Masnou i a Premià de Mar, però ja no tant exclusivament. En canvi, ni a Sant Adrià de Besòs ni a Santa Coloma de Gramanet, ni menys a Barcelona.

Òbviament, a Badalona micaco no coexisteix amb nespra: nespra no s'utilitza gens, de cap manera, ni nesprer, sinó micaquer. Jo vaig descobrir que el nom més comú és nespra a l'edat de 14 anys: a l'escola on vaig fer el batxillerat, a Barcelona, en deien nespra i ningú no tenia la més remota idea de micaco. Em va sobtar. Llavors ho vaig preguntar als meus pares. El meu pare, llavors, em va parlar d'en Pompeu Fabra que va viure a Badalona mentre elaborava el seu Diccionari. Era el director de l'Escola Industrial (era enginyer ell). El meu pare i una colla d'amics joves com ell, estudiants de Medicina a la Universitat, jugaven a tennis amb en Fabra i no paraven d'insistir-li que posés micaco al Diccionari: Mestre, poseu-hi micaco! I ell s'hi negava rotundament: això és un localisme,

i un Diccionari General de la Llengua Catalana no s'ho pot permetre.

Però ells, da-li amb el micaco. Fins que el mestre Fabra va accedir-hi rendit. I així, gràcies a la tossuderia d'aquells joves badalonins, la paraula micaco va acabar al Diccionari. Com també «badiu», un altre terme totalment badaloní, amb el significat d'eixida. Jo ignorava que a Canet de Mar i a Vilassar també en diguéssiu micaco. A la carta que em respon el doctor Veny ho confirma i encara indica altres variants com nicaco, maricaco, malicaco. Però diu que Pompeu Fabra va posar micaco al Diccionari «probablement per evitar el castellanisme nisp(e)ro. No va ser pas per això, com us he dit, sinó per la insistència d'aquells joves. El meu pare, precisament, va guardar la raqueta de tennis amb què jugava Pompeu Fabra, i ara la conserva el meu germà. Us faig a mans una fotocòpia de la resposta del Dr. Veny: hi afegeix

la procedència japonesa i a més confirma la meua hipòtesi que ens va arribar dels «indians» catalans que es van establir a la Costa de Llevant en retornar. Ho vaig suposar perquè un amic badaloní que va estar a Cuba em va dir que allà hi ha un arbre molt semblant, amb fruits també semblants però més petits, que en diuen «icaco». També ho confirma el Dr. Joan Veny.

Però diu que els «indians» van aplicar aquest nom a la nespra, «per afinitat d'espècies». Precisament abans, la nespra i el nesprer era un altre arbre, que el Diccionari Fabra anomena «nespla i nespler». La Gran Enciclopèdia Catalana precisa més la seva descripció: «Fruit del nespler, comestible quan és passat o molt madur». D'aquí el refrany «amb temps i palla maduren les nespres» (més aviat «les nesples»), ja que els micacos no són comestibles només quan són passats o molt madurs.

Jo diria, més aviat, que abans de la descoberta d'Amèrica i del retorn dels «indians» a Catalunya (i a Europa) només hi havia els nesplers o nesprers, que l'enciclopèdia Catalana descriu: «petit arbre caducifoli, a vegades espinós, de fins a 6 m. d'alt, de fulles lanceolades, més o menys pubescents, i enteres o serrulades de flors blanques i solitàries, i fruits les nesples, bruns, piriformes o arrodonits, i comestibles un cop madurs. És originari de l'Europa sud-oriental, però es troba conreat i espontani a l'Europa central i occidental».

Quan ens arribava de les Amèriques un fruit exòtic de denominació estranya, els parlants, necessitats d'anomenar-lo, tendien a utilitzar diferents estratègies: o bé incorporar el nom de provenença, adaptant-lo més o menys a la pròpia parla, al propi tarannà lingüístic, o bé donar-li el nom d'algun fruit ja existent per la seva semblança.

P.E.: dels americans «papa» i «batata», n'hem dit «patata», i també «papa» (al País Valencià, Andalusia), però els francesos van adoptar un nom nou «pomme de terre», per la semblança amb les pomes,, però diferenciant-lo d'aquestes amb el qualificatiu «de terre». En canvi, cap a Girona en diuen trumfes o tòfones, que es crien sota terra, com les patates. També els alemanys van adoptar la mateixa comparació anomenant-les «kartoffel», d'on Molière va treure el nom de «Tartuffe» per a un personatge seu.

També el «tomate» de procedència americana l'anomenem «tomàquet» o «tomata» o «tomàtec», segons les zones. I en francès «tomate», anglès «tomato», però en italià «pomodoro» de «poma d'oro» o poma d'or.

Així també en català afegiem el qualificatiu «de moro» a certes variants exòtiques: blat de moro, figa de moro, clavell de moro, per la seva semblança amb el blat (cereals ambdós) i amb la figa i el clavell. En el cas del micaco, per la seva semblança amb la nespla o nespra, els catalans el vam sempre anomenar nespra.

Exepteuant alguns pobles de la Costa de Llevant—els nostres—que van mantenir el nom originari de micaco, del qual vam derivar el del arbre micaquer. Mentre, el nespler o nesprer i a la vegada nespla o nespra, aquell arbust silvestre, no cultivat, va anar quedant oblidat, fins al punt que avui, nespra o nesprer indiquen ja directament el fruit exòtic ja naturalitzat.

Crec que l'explicació és prou lògica i convincent.

El cas del caqui, el caquier sembla tenir una proximitat fònica amb el micaco o micaquer. Té unes fulles una mica semblants, i a més també prové del Japó. En canvi, el castellà l'anomena «palosanto», potser com se l'anomenava a les Amèriques.

Vet-ho aquí. Ara, entre tots, i gràcies al debat periodístic, tots en sabem una mica més que abans.

Gràcies per la vostra carta.

Rebeu la meua cordial salutació.

JOAN SOLER AMIGÓ.

Després de tot això, vaig arribar a la conclusió que si poguéssim aconseguir d'una manera OFICIAL la confirmació que micaco en l'idioma japonès és equivalent a tres llavors, ja ho tindriem tot resolt.

Per mirar d'assolir-ho, vam enviar una carta al consolat japonès de Barcelona, que transcrivim seguidament:

Canet de Mar 15 de Marzo de 2003

Sr. Yama Uchi
Agregado Cultural
del Consulado del Japón.

Apreciado señor. El motivo que nos mueve a dirigimos a usted, es para que nos pueda asesorar sobre el nombre de la fruta de origen japonés ustedes llaman WIBA, y que en varias poblaciones de la costa catalana llamamos con el nombre de MICACO.

Dicho nombre es de origen japonés, está debidamente registrado en el Diccionario General de la Lengua Catalana de Pompeu Fabra, en donde dice: MICACO =

Fruto del níspero del Japón. A pesar de ello, mayormente en catalán se acostumbra a llamarlo NESPRE que equivale a NÍSPERO en castellano.

Recientemente se ha suscitado por la prensa un debate sobre la conveniencia de usar este nombre, ya que creíamos que no era localizado más que en un par de poblaciones.

Todo ello nos ha llevado a descubrir que existen muchas poblaciones que usan este vocablo, y que agrupadas las que sabemos, suman ya aproximadamente unas 300.000 personas, a pesar de que no hemos hecho un estudio de todos los pueblos y ciudades de Cata-luña, especialmente de nuestra costa, que posiblemente nos podría ampliar esta cifra.

Nos sentimos orgullosos de que esta palabra de nuestra lengua sea de raíces japonesas, ya que lo consideramos como lo más indicado, por ser este fruto originario del Japón, y así seguiremos usándolo. Una hipótesis del origen de este nombre dice que podría derivar de «MIKKAKU», que dicen significa en japonés, «níspero de tres semillas», cosa que ponemos a su consideración para que nos lo aclare, y así poder usar este vocablo de ahora en adelante sin traumas y con la convicción de que no incurrimos en ningún error.

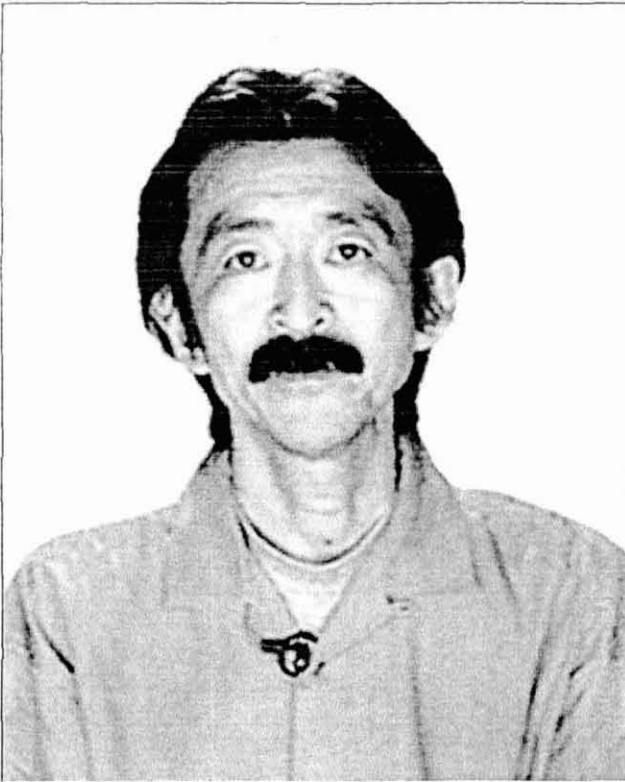
Todo esto lo hacemos previa consulta telefónica a este consulado, que han tenido la amabilidad de indicarnos que nos dirigiéramos a su persona.

Agradeceríamos que su respuesta la dirigiera a mi domicilio, que es el siguiente.

FRANCESC VERDURA CAMPE-
NY. C/ Sant Josep 19 Canet de
Mar 08360.

Le saludamos atentamente y le damos las gracias de antemano.

En aquest moment, encara no hem rebut resposta del consolat; devien considerar la consulta com alguna cosa trivial i sense importància. Però el dia 17 de

MISSATGE DE KO TA- ZAWA

Gràcies pel seu E-mail. M'interessa molt parlar amb el seu avi. El que passa és que a q u e s t a vegada estaré a Barcelona només 4 dies, principalment per assistir a la cerimònia de lliurament de la Creu. L'estada està p l e n a d'activitats (acaba de sortir la nova e d i c i ó

contacte amb la llengua i Cultura catalana), màster en lingüística per la Universitat d'Osaka per a Estudis Estrangers. Doctor en filologia catalana per la Universitat de Barcelona (Especialitat lexicografia bilingüe).

Actualment, catedràtic dels estudis hispànics de la Universitat Hosei (Facultat d'estudis interculturals), Tòquio.

Llibres publicats: (a Catalunya) Catalunya i un japonès (la Campana) Cartes a Yu i Kei (la Campana), Cuina japonesa (Columna) (a Japó) 50 preguntes i respostes sobre Catalunya, Introducció a la gramàtica catalana, Petita història de catalunya, Diccionari Català-Japonès per als japonesos parlants, entre altres.

Traduccions: Contes de Monzó, Montserrat Roig, etc. El teu nom és Olga. Pràctica de l'art (Tapiés), Camí de sirga (juntament amb la meua dona Yoshiko), etc.

setembre de 2003, a la televisió, al canal TV3, al programa TENIM PARAULA, va sortir-hi un senyor anomenat KO TAZAVA, el qual va definir el mot MICACO com d'origen japonès, afegint que vol dir «TRES PINYOLS». Això ens ha confirmat que les nostres indagacions anaven ben encaminades i que teníem raó.

Vam acordar fer gestions a TV3, al departament adequat, per poder tenir una entrevista amb aquest senyor. El nostre company del Centre d'Estudis Canetencs, l'Antoni Cruanyes Becana, va oferir-se perquè el seu nét, que actua de corresponsal a Londres de l'esmentada cadena, ens fes les gestions pertinents, ja que coneix tot l'entrellat intern de TV3. Mentrestant, pels mitjans d'informació, ens vam anar assabentant que l'estada del senyor Tazava a Barcelona era deguda a què la Generalitat de Catalunya li havia atorgat la Creu de Sant Jordi i que, juntament amb unes quaranta persones més, els seria lliurat el guardó en un acte solemníssim i multitudinari que es celebraria al Gran Teatre del Liceu.

Al cap d'uns dies vam rebre un missatge del senyor Tazava que diu el següent:

ampliada del meu llibre de cuina japonesa a Catalunya i he de fer-ne la promoció també).

Doncs, és impossible que em desplaci a Canet per veure el seu avi. El màxim que podria fer (tampoc no n'estic gaire segur) seria veure'ns a l'hotel una mitja horeta.

Si no li importa això, doni'm el seu nom i el número de telèfon. Li trucaré, en tot cas, per quedar o per disculpar-me en el cas que no pugui veure'l.

Així, en el pitjor dels casos, podem parlar-nos sobre el tema per telèfon.

Li demano comprensió, tenint en compte les circumstàncies.

Ben cordialment,

Ko Tazawa

Com que pregunta quines relacions tinc amb Catalunya, incloc el meu currículum a continuació.

Nascut el 1953 a Yokohama, al costat de Tòquio. Llicenciat en sociologia per la Universitat Hitotsubashi.

Després de treballar en un banc japonès durant 7 anys (que inclou una estada de 3 anys a Barcelona i Madrid. Això va ser el primer

Després de rebre la contestació del senyor Tazava, el 16 d'octubre de 2003, a les 21,30 hores, vaig afanyar-me a telefonar al senyor Joan Soler Amigó per comunicar-li totes aquestes novetats i si arribava el cas que el senyor Tazava ens pogués rebre, si voldria venir amb nosaltres a visitar-lo. Va contestar que sí i també va trobar bé que una vegada acabat tot portéssim el dossier complet sobre el micaco a l'Institut d'Estudis Catalans.

Malauradament, no vam poder visitar al senyor Kazawa, però el diari «EL PERIODICO», a data de 18 d'octubre del 2003, a la columna Petit Observatori, en Josep Maria Espinàs hi va escriure el següent text:

KO TAZAVA, L'AMIC JAPONÈS

Ja fa més de 10 anys que vaig tenir la sort de conèixer Ko Tazawa, el japonès a qui la Generalitat acaba de concedir la Creu de Sant Jordi. El primer contacte va ser realment curiós, perquè em va enviar una carta a l'Avui, on jo escrivia aleshores, per demanar-me si podia buscar-li a Barcelona una família que l'acceptés a casa seva

durant tres setmanes. Volia sentir parlar en català. Per què? Val la pena resumir la història. Ko Tazava, nascut a Yokohama, havia fet la carrera de Sociologia i havia trobat feina en un banc. El van destinar a una oficina de Madrid, però abans va fer una estada a Barcelona per estudiar castellà. Era l'època del referèndum de l'Estatut. Va treballar tres anys a Madrid, es va casar amb Yoshito —a qui havia conegut a Santander— i va tornar al Japó.

Però havia canviat. Ja no era el japonès disposat a sacrificar-ho tot per l'empresa.

Volia estudiar més. Va fer el doctorat de Filologia Hispànica a Osaka i el tema de la seva tesina va ser la situació lingüística a Catalunya. I això és gairebé increïble, va aprendre el català al Japó, tot sol, amb llibres i cassetts! I aleshores va ser quan em va dir que volia venir a Barcelona per conèixer la llengua i la cultura catalana.

Em vaig trobar amb un japonès que ja parlava un català força acceptable. I aviat em va dir que tornaria per fer-hi una estada més llarga, amb la dona i els dos fills. I així va ser.

Els petits Yui i Kei - de 6 i 4 anys, em sembla- van fer una immersió radical: entrar de cop en una escola catalana. Una família molt agradable i intel·ligent. Aquí Tazava va publicar dos llibres escrits en català, on explica la seva visió dels catalans i dona suggerents informacions sobre els japonesos.

Al Japó ha publicat una gramàtica catalana per a japonesos, un diccionari japonès-català hi ha traduït llibres catalans al japonès. I ara li han concedit la Creu de Sant Jordi. Me n'alegro com a amic, però sobretot pel justíssim reconeixement que suposa.

Jo no sé japonès, estimat Ko, però m'atreveixo a dir-te: «Shukui to arigato», enhorabona i gràcies!

És evident que finalment havíem trobat la persona ideal per poder aclarir definitivament el nostre afer d'una vegada per totes, ja que,

sense cap mena de dubte, és possiblement la més indicada de tot el món.

Finalment, ens vam dirigir a TV3., al Departament de Documentació, al seu Servei de Còpies, sol·licitant que ens enviessin una còpia de l'esmentat programa. Aquesta ens va arribar el 6 d'octubre de 2004, previ el pagament de 46,35 euros. El missatge de la cinta diu així:

6 d'octubre de 2004-10-15

TV3

DVD programa «TENIM PARAULA» emès el 17 de setembre de 2003

Tema. MICACO Aclariment del Japonès KO TAZAVA

A l'atenció de Joan Rius Planas

Missatge de la cinta en què parla el senyor TO KAZAVA:

«MICACO és una paraula que s'utilitza a la zona del Maresme per anomenar NESPRÀ. Segons Coromines és una de les poques paraules catalanes d'origen japonès. Em va informar d'aquesta paraula un estudiant meu quan jo ensenyava japonès a la Universitat de Barcelona. Em vaig encuriosir perquè no sabia de quina paraula prové. Vaig començar la investigació dirigida pel Dr. Joan Veny. MICACO en japonès pot ser dues coses: Gust o Tres llavors. Em decanto per aquesta segona possibilitat després d'haver trobat recentment en un llibre antic, una variant de NESPRÀ que s'anomena IKKAKO i que vol dir: d'una sola llavor. Trobo molt interessant que aquesta petita fruita ens ensenyi que hi ha un fil molt prim de relació entre dues cultures tan distants i diferents. (Veu en off): Al Maresme de les NESPRES en diuen MICACOS i a l'Armentera a l'Empordà són DISPENSES.

MICACO
NESPRÀ, NESPLA, NESPRO
NYESPRA, NYIESPLA
NISPRO, NYISPO
DISPENSA.

Ko Tazava (Creu de sant Jordi)
JAPÓ

Finalment, per acabar, copio el que diu el DICCIONARI GENERAL DE LA LLENGUA CATALANA POMPEU FABRA 13ª EDICIÓ ANY 1977 REVISAT I AMPLIAT PER JOSEP MIRACLE

nespla = nespra, nespler = nesprer. Nespra = Fruit del nesprer. Comestible quan és passat (Amb temps i palla maduren les nespres).

Nesprer = Arbre de la família de les rosàcies (**Mespilus germanica**) de fulles gairebé enteres, tomentoses al revés, i flors solitàries blanques.

Nesprer del Japó (Vulg nesprer) rosàcia exòtica. (**Eriobotrya japonica**) de fulles coriàcees llustroses a la cara superior i tomentoses a la inferior, flors en panícula i fruits de color taronja, àcids i comestibles (dits vulgarment nispros).

Ara bé, si la ciència de la Botànica ha batejat els dos arbres amb noms universals diferents, com podem els catalans usar-los indistintament ambdós per nomenar qualsevol dels dos fruits? Tot això s'escapa a l'aclariment del mot micaco, que és el que ens ha mogut a fer aquest treball, però com deia el senyor Rudyard Kipling al final del Llibre de la Selva «això és una altra història».

FRANCESC VERDURA CAMPENY

